

olvasónak. A recenzens mindössze két megjegyzést fűzne ismertetőjéhez: Asbóth Lajos 1849-ben hivatalosan nem viselt tábornoki címet, még akkor sem, ha ő maga ezt állította, vagy Kossuth 1867-ben ezt elismerte (28. o.,

92. lj.). A kötet harmadik fejezetének utolsó alfejezetében (109–116. o.) a lábjegyzetszámok elcsúsztak, az utolsó pedig kétszer szerepel, ami egy kissé megnehezíti a tájékozódást.
Solymosi József

HERMANN RÓBERT

NEGYVENNYOLCAS TÖRTÉNETÜNK MAI ÁLLÁSA

(Magyar Napló, Budapest, 2011. 298 o.)

Ismét új kötettel jelentkezett Hermann Róbert, az 1848–49. évi forradalom és szabadságharc kiváló kutatója. Ezúttal azonban az eddigiektől eltérően nem egy személy, esemény, helység korabeli történetét mutatja be, hanem megkísérli átfogni az utóbbi kb. másfél évtizedben a „nagy évvel” kapcsolatosan megjelent munkákat a rá jellemző részletességgel és alaposítással. Azonban nemcsak az országos tudományos műhelyek és az ismert tudományos kutatók könyvei kerülnek ismertetésre, hanem a vidéki múzeumok, helytörténészek és lelkes amatőrök kiadványai is.

A kötet bevezetésében a szerző röviden összefoglalja a magyar történetírásnak a szabadságharcra kapcsolatos, 1867–1997-ig terjedő időszakának főbb vonulatait és időtálló munkáit. Megállapítja, hogy 1918 előtt elsősorban a bécsi levéltárakban lévő iratanyag hozzáférhetetlensége, 1918–1945, valamint 1945–1956 között pedig a politikai elvárások nehezítették meg a szabadságharcról a korrekt kép kialakítását. Ettől függetlenül azonban minden korban születtek jó színvonalú, maig használható munkák. Az 1970-es évektől kezdődően a zömmel ideológiamentes munkáknak köszönhetően a rendszerváltozásra már a legtöbb fontos kérdésben konszenzus alakult ki a korszak történetírói között.

Az 1998–2011 között megjelent munkák ismertetését felvezető részben Hermann Róbert röviden vázolja a 150. és 160. évforduló, valamint a Kossuth-, a Deák- és a Batthyány- emlékévek tapasztalatait, főként a könyvkiadás szempontjából. Az elmúlt évfordulók történe- seiből azonban kénytelen azt a következtetést levonni, hogy a nem megfelelő szervezés miatt a kötetek zöme csak az emlékévek után jelent meg, ráadásul a vidéken és a határon túl meg-

jelent kiadványok a könyvterjesztés anomáliái miatt nehezen hozzáférhetők. Végül összegzi könyvismertetési szempontjait.

Az első fejezet a szerző számára különösen kedves, a kort megvilágító alapvető források, az okmányokat közlő munkák ismertetését tartalmazza. Hermann Róbert itt számos munka felsorolása és értékelése mellett különösen Urbán Aladár és a Zala Megyei Levéltár tevékenységét emeli ki a Batthyány-évforduló kapcsán, mivel nekik köszönhetően az első felelős magyar kormány miniszterelnökének szinte teljes iratanyaga közlésre került. Ezután a egyes műfajú forráskiadványok kerülnek sorra, ahol az egykori budai Táncsics Mihály Gimnázium (ma Budai Középiskola) kollektívájának a névadóval és kortársaival kapcsolatos forráskiadása kap külön dicséretet. Az országos jelentőségű forrásközlésekkel foglalkozó részt a visszaemlékezések, naplók ismertetése zárja. Itt külön kerülnek bemutatásra a polgáriak és politikusok, a női emlékirók, a katonák, az egyháziak, az emigráció és neoabszolutizmus korszakának emlékezői által írott művek, illetve a különböző gyűjteményes kötetek.

Ezután egy szárazabb, de a kor kutatói számára kiemelkedően hasznos kiadványegyüttes, az adattárak, életrajzi lexikonok és életrajzgyűjtemények bemutatása következik. A szerző a számos remek munka közül elsősorban Bona Gábor és Kovács István kötetét emeli ki, mivel a szabadságharc hadseregének tisztikara, illetve a lengyel légió tagjainak élete az ő több évtizedes munkásságuknak köszönhetően vált megismerhetővé. Ezt követi a különböző tanulmánykötetek ismertetése. Ezen a fejezeten belül külön szerepelnek az általános, a tematikus, a korszak szereplőiről szóló, a hadtörténeti, a szerzői és az ünnepi tanulmánykötetek,